

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-49>

УДК [331.5.021:[005.961:37]](477)

РЕГІОНАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ КАДРІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗБАЛАНСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

REGIONAL REQUEST FOR TRAINING IN THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY AND BALANCING THE STRATEGIC INTERESTS OF LABOR MARKET PARTICIPANTS IN UKRAINE

Гринькевич Ольга Степанівна

доктор економічних наук, професор,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8646-8119>

Левицька Ольга Олександрівна

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
Державна установа «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8174-9918>

Бараняк Ігор Євгенович

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
Державна установа «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1467-0262>

Hrynkevych Olha

Ivan Franko National University of Lviv

Levytska Olha, Baranyak Ihor

M. Dolishniy Institute of Regional Research,
National Academy of Sciences of Ukraine

Метою статті є обґрунтування дорожньої карти для визначення регіонального замовлення на підготовку кадрів з урахуванням інтересів учасників ринку праці та стратегічних пріоритетів регіонального розвитку. У дослідженні використано методи системного аналізу для обґрунтування факторів, які визначають кадрові потреби, а також принципів, які важливо врахувати для їхнього прогнозування. Для прогнозування попиту на професійну та вищу освіту на прикладі Львівської області використано методи кореляційно-регресійного аналізу. Запропонований алгоритм формування регіонального замовлення на підготовку кадрів з урахуванням інтересів різних груп зацікавлених сторін та повноважень виконавців робіт з аналітики та прогнозування ринку праці може сприяти вирішенню проблеми дисбалансів у попиті і пропозиції на робочу силу.

Ключові слова: ринок праці, регіональне замовлення, економічна безпека, соціальна політика, система освіти.

In the complex regulatory system of the labor market and the educational services market, the state and regional request for training is a tool for balancing the interests of its participants. Their diversity, the combination of social and market interests in the development of the regional economy, determines the need to improve the methods of determining a regional request for training on a scientific basis. The article aims to justify the road map for determining the regional request for training, considering the interests of labor market participants and strategic priorities of regional development. The study uses system analysis methods to substantiate the factors determining the need for training and the essential principles to consider for their forecasting. Correlation and regression analysis methods

were used to predict the demand for professional and higher education in the Lviv region. The authors propose a road map for developing a regional request for training, considering the interests of various stakeholders and the peculiarities of the policymakers' powers in implementing regional social policy. For the long-term planning of demand for labor in the region on a systematic basis, it is proposed to develop a consolidated document taking into account: 1) socio-demographic forecast of demand for vocational and higher education; 2) offers of institutions of higher and vocational education, determined based on contracts with enterprises; 3) results of questionnaires of employers on issues of workforce needs; 4) analytical reports on employment and unemployment of graduates of vocational training and higher education institutions; 5) fulfillment of regional request for training for previous years. The practical experience of the authors in the implementation of the proposed methodological approaches gives reason to assert that the determining factors of the quality of regional requests for training and the effectiveness of its implementation are a clear definition of the content of relevant information, the procedure for their preparation, responsible persons, as well as the organization of work on the development and approval of a consolidated document.

Keywords: labor market, regional request, economic security, social policy, education system.

Постановка проблеми. Умови воєнного стану загострили важливість інститутів регіональної влади в Україні, їхню здатність сприяти збереженню і розвитку людських ресурсів задля оборони, економічної безпеки та відновлення. Зростання автономії і відповідальності місцевих органів влади обумовило актуальність розробок, покликаних забезпечити наукову основу для стратегічного планування у сфері управління регіональним людським розвитком, зокрема, в частині визначення обсягів регіонального замовлення на підготовку кадрів.

Базовим документом, який використовують регіональні органи влади для прийняття рішень про обсяги підготовки кадрів за кошти місцевих бюджетів, є «Методичні рекомендації щодо формування та розміщення регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів» (схвалені розпорядженням Кабінету Міністрів України у 2016 р. зі змінами 2022 р.). Цей рамковий документ визначає інститути, відповідальні за ухвалення рішень у зазначеній вище сфері, але він не відповідає на запитання «Як зробити якісний прогноз потреби в кадрах на регіональному рівні з урахуванням не лише потреб економіки регіону та його безпеки, але й збалансованості стратегічних інтересів усіх учасників ринку праці?»

З часу незалежності України, державні і регіональні органи влади співпрацюють з науковим академічним середовищем, об'єднаннями роботодавців, професійними організаціями в Україні у галузі аналітики та прогнозування ринків праці, підвищення ефективності управління професійною освітою. Прикладами є проект регіонального розвитку «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ЗВО і ЗПТО прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» [1], який виконувався у 2018–2020 рр., на замовлення Львівської обласної державної адміністрації (ЛОДА)

в рамках секторальної бюджетної підтримки ЄС; аналітичне дослідження «Оцінка та прогноз потреби в кадрах для підприємств Львівської області» (2017 р.) [2] на замовлення Департаменту економічної політики ЛОДА.

Прикладами співпраці з інституціями ЄС в удосконаленні аналітики регіональних ринків праці є пілотне впровадження інформаційної системи аналізу та прогнозування регіональних ринків праці у Державній службі зайнятості (програма EU4Skills), створення порталу Big Data LMI – Ukraine за підтримки Європейського освітнього фонду [3].

Незважаючи на активну співпрацю з академічним середовищем і громадським організаціями, а також підтримку європейських інституцій, регіональні органи управління освіти в Україні продовжують формувати регіональне замовлення на підготовку кадрів на основі договорів закладів професійної освіти (ЗПО) з роботодавцями. Проте такі договори охоплюють не більше 20% компаній у кожному регіоні, не враховують достатньою мірою потреби малого і середнього бізнесу, дані про працевлаштування випускників, стратегічні пріоритети регіонального розвитку.

Військова агресія Росії в Україні, втрати людських ресурсів і робочої сили, релокація бізнесу з регіонів активних бойових дій підвищує складність прогнозування потреби в кадрах, але не зменшує його актуальність для формування нової соціальної політики в регіонах України в інтересах їхньої економічної безпеки та відновлення.

У зв'язку з цим дослідження, спрямовані на методичну та інформаційно-аналітичну підтримку стратегічних рішень щодо підготовки кадрів у регіоні, є не лише актуальними, але й мають практичне значення з позицій використання у проактивній регіональній соціальній політиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній і зарубіжній науці за останні

роки проведено чимало досліджень з проблем методології й методики прогнозування в галузі вищої і професійної освіти та ринку праці. Здійснено класифікацію методів прогнозування попиту та пропозиції на ринку освітніх послуг з урахуванням періоду прогнозування (Д. Біленко [4]), видів освітніх послуг, проблем збалансування обсягів і структури підготовки фахівців із перспективними потребами ринку праці (М. Гончаренко [5]). У дослідженні чинників, які визначають попит на освітні послуги науковці часто виділяють *демографічний* фактор (стан і динаміка народжуваності) [4; 5; 6], *соціально-психологічний* чинник (потреби в продовженні навчання, підвищенні кваліфікації, саморозвитку) [7], *економічні* детермінанти (доходи населення, ціни на освітні послуги, рівень інвестицій бізнесу й державних видатків на вищу освіту) [8]. О. Гринькевич та О. Левицька [9] обґрунтовують вплив *інституційного* чинника (розвиненість системи забезпечення якості освіти), об'єднуючи в логічну багатофакторну модель прогнозування попиту на послуги освіти.

Відсутність ефективного діалогу між системою освіти і ринком праці у багатьох країнах, зокрема в Україні, призводить до численних кадрових диспропорцій, проблеми надлишку підготовки фахівців окремих спеціальностей і водночас, недостатньої кількості кваліфікованих кадрів робітничих професій. Для прикладу, О. Купець [10] досліджує невідповідності у системі «освіта – праця» в Україні та детермінанти надлишкової і недостатньої освіти на регіональному рівні. Л. Яценко [11] обґрунтовує неузгодженість змісту вищої освіти з потребами вітчизняного ринку праці, що зумовлює загострення низки проблем, таких як: низький рівень економічної активності та високий рівень безробіття серед осіб з вищою освітою, структурні дисбаланси на ринку праці, невідповідність якості підготовки фахівців потребам роботодавців, деформалізація соціально-трудова відносин. Таким чином, учені підтверджують, що прогнозування попиту і пропозиції на ринку освітніх послуг має відповідати інтересам учасників ринку праці та сценаріям його подальшого розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій з питань прогнозування попиту на послуги закладів вищої і професійної освіти, більшість із них має теоретико-методологічний характер та не супроводжується апробацією запропонованих методик у

виконанні прикладних задач прогнозування на освітні послуги в Україні.

Новим чинником, який коригує будь-які плани, прогнози, реформи і який має найперше враховуватись в сучасних умовах, є чинник війни і національної безпеки. Серед останніх публікацій можна виокремити низку праць, присвячених саме цій проблематиці і можливостям вирішення питань здобуття вищої та професійної освіти в умовах війни в Україні [12; 13] та інших країнах світу [14; 15; 16]. Більшість науковців погоджується, що рівень економічної безпеки суттєво послаблюється в умовах війни, а вирішення соціальних проблем на основі науково обґрунтованих прогнозів стає можливим за розробки комплексу програм післявоєнного відновлення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення алгоритму (дорожньої карти) формування регіонального замовлення на підготовку кадрів з урахуванням інтересів різних груп зацікавлених сторін, а також повноважень виконавців робіт з аналітики і прогнозування розвитку ринку праці в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення перспективної потреби в кадрах є складним завданням, вирішення якого потребує врахування комплексу політичних, економічних, соціокультурних, демографічних та інших чинників (табл. 1).

Політичні та адміністративні чинники пов'язані, насамперед, з розподілом владних повноважень і рівнем відповідальності за ухвалення рішень щодо обсягу та структури замовлення на підготовку кадрів. Як уже зазначалось, обсяги регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів щорічно затверджують регіональні органи влади. За рахунок коштів державного бюджету в Україні фінансуються лише окремі групи робітничих професій, а також підготовка фахівців у державних ЗВО.

У визначенні обсягів підготовки кадрів важливо враховувати національні та регіональні стратегії, галузеві довгострокові програми, які визначають пріоритети розвитку країни, її регіонів, а відтак – потребують кваліфікованих кадрів і фінансування їх підготовки за рахунок центрального і місцевих бюджетів.

Економічні чинники визначення перспективних потреб у кадрах визначаються очікуваннями бізнесу щодо ринкової кон'юнктури, умов і тенденцій подальшого економічного розвитку. В умовах повоєнного стану важливе значення матимуть пріоритети інвести-

Таблиця 1

**Чинники, які визначають потребу у кадрах та формування
регіонального замовлення на їх підготовку**

Політичні та адміністративні чинники	Економічні чинники	Соціально-демографічні чинники
<ul style="list-style-type: none"> – Розподіл повноважень у визначенні обсягів замовлення на підготовку кадрів за кошти державного і місцевих бюджетів – Стратегічні документи щодо розвитку економіки держави та її регіонів – Галузеві програми розвитку економіки держави та її регіонів 	<ul style="list-style-type: none"> – Потреба відновлення стратегічних галузей регіональної економіки та її безпеки в умовах військової загрози – Дисбаланс попиту і пропозиції кадрів на ринку праці – Обмежені ресурси державного та місцевих бюджетів 	<ul style="list-style-type: none"> – Потенційний попит на здобуття професійної та вищої освіти зі сторони випускників шкіл – Обсяги трудової, освітньої та інших видів міграції – Народжуваність у регіоні та її динаміка

Джерело: складено авторами

ційної та інноваційної політики, орієнтовані на модернізацію та розвиток сучасних технологій, а відповідно – соціальні ризики зменшення потреби в окремих професійних видах зайнятості.

Соціально-демографічні чинники, зокрема народжуваність в країні та її регіонах, визначає очікуваний довгостроковий попит на професійну і вищу освіту випускників шкіл та інших категорій населення. Зростання освітньої та трудової міграції населення, чинник транскордонних територій та асиметрії їх розвитку набуває все більшої ваги як фактор непрямого впливу на динаміку кадрових потреб регіонів. Одним із визначальних соціокультурних чинників є популярність професій серед молоді та ефективність заходів з профорієнтації серед учнів та їхніх батьків.

Таким чином велика кількість різноманітних чинників, які визначають кадрові потреби регіонального економіки обумовлюють необхідність застосування науково обґрунтованих підходів до розробки регіонального замовлення на підготовку кадрів. Основою цих підходів є правила або принципи, а саме:

1. Принцип системності: потребує врахування одночасного впливу демографічних, соціокультурних, політичних, економічних і технологічних чинників, які визначають перспективну потребу регіону у кадрах.

2. Принцип збалансованості передбачає ідентифікацію і збалансування інтересів внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів регіонального ринку праці, а саме: а) *абітурієнтів*, які визначають масовий попит на освіту зі сторони випускників шкіл, а також інших категорій населення, яке зацікавлене у навчанні; б) *роботодавців*, які формують ринкову потребу в кадрах; в) *місцевих органів влади*, які оцінюють кадрові потреби з урахуванням

стратегій і програм регіонального розвитку; г) *громадських організацій*, професійних об'єднань, які представляють інтереси збереження і розвитку традицій підготовки кадрів унікальних професій у регіоні.

3. Принцип комплементарності: потребує поєднання формалізованих методів прогнозування, які базуються на показниках народжуваності, вступу до ЗПО і ЗВО, та неформалізованих – соціологічних, експертних методів, результатом застосування яких є суб'єктивна оцінка роботодавцями та іншими експертами перспективних кадрових потреб у регіоні.

У теперішній час для прогнозування попиту на професійну і вищу освіту, планування обсягів їх підготовки у ЗВО і ЗПО регіонів України використовують різні групи методів, серед яких найпоширенішими є такі:

1) Нормативні методи, які базуються на визначенні обсягів підготовки кадрів з урахуванням укладених договорів про надання освітніх послуг між ЗПТО і ЗВО та роботодавцями і державою.

2) Методи екстраполяції, що передбачають «перенесення» виявленої тенденції обсягів вступу у ЗПО і ЗВО регіону на перспективу за допомогою трендових моделей.

3) Методи економіко-математичного моделювання передбачають побудову регресійних та інших моделей, які формалізують взаємозв'язок попиту на професійну та вищу освіту і демографічних, економічних, інших чинників.

Наприклад, прогнозування вступу до ЗВО і ЗПО можна здійснювати на основі моделі залежності цього показника від *індикаторів народжуваності*, чисельності учнів середніх загальноосвітніх закладів, трудової та освітньої міграції тощо. Кореляційний аналіз взаємозв'язку показників прийому до

ЗВО і ЗПО Львівської області і народжуваності з лаговим періодом 17 років для ЗВО і 15 років – для ЗПО підтвердив гіпотезу про існування доволі щільного зв'язку між цими індикаторами. Відповідні коефіцієнти кореляції становлять 0,93 – для вищої освіти та 0,86 – для професійної освіти. Отже, демографічний чинник можна вважати базовим у побудові прогнозних оцінок попиту на вищу і професійну освіти зі сторони молоді.

Регресійна модель, яка описує взаємозв'язок між обсягами вступу студентів у ЗВО Львівської області (Y) та показниками народжуваності (X) з лагом 17 років ($Y_t = 4,915 + 0,792 \times X_{t-17}$; $R^2 = 0,863$), дала змогу розрахувати потенційні обсяги вступу у ЗВО регіону (рис. 1).

Результати прогнозування демонструють, що впродовж 2023–2030 рр. у Львівській області чисельність вступників до ЗВО мала б повільно зростати за рахунок збільшення кількості дітей, народжених у 2004–2013 рр.

Моделювання обсягів прийому до ЗПО Львівської області за допомогою аналогічної регресійної моделі показало, що врахування лише демографічного чинника є недостатнім, бо така модель не враховує відмінностей у престижності серед молоді професій, які потребують вищої і професій-

ної освіти. Для прогнозування попиту на професійну освіту у Львівській області побудовано двофакторну регресійну модель виду: ($Y_t = 0,01 \times X_{t-15} + 0,545 \times X_{t3BO} - 3,61$); $R^2 = 0,779$), де Y_t – обсяги вступу у ЗПО учнів шкіл, тис. осіб; X_{t-15} – кількість народжених дітей у році $t - 15$, тис. осіб; X_{t3BO} – обсяги вступу у ЗВО у році t , тис. осіб.

На рис. 2 зображено фактичні та прогнозні значення обсягів вступу у ЗПО Львівської області з урахуванням нижньої і верхньої межі прогнозу.

Результати прогнозування показали, що в найближчі роки (2023–2030) обсяги прийому у ЗПО Львівської області, зважаючи на зростання кількості дітей, народжених у віці $t - 15$, могли б повільно зростати за рахунок демографічного чинника, а саме, збільшення кількості дітей, які завершують навчання у школах.

Якість наведених вище статистичних прогнозів значно погіршує фактор війни, причому його вплив різко зростає для регіонів активних бойових дій на Сході (Донецька, Луганська, Харківська області) та Півдні (Херсонська, Миколаївська, Запорізька області) України. Ці регіони мають найбільші втрати людських ресурсів, у тому числі внаслідок вимушеної міграції молоді у більш безпечні регіони України або за кордон.

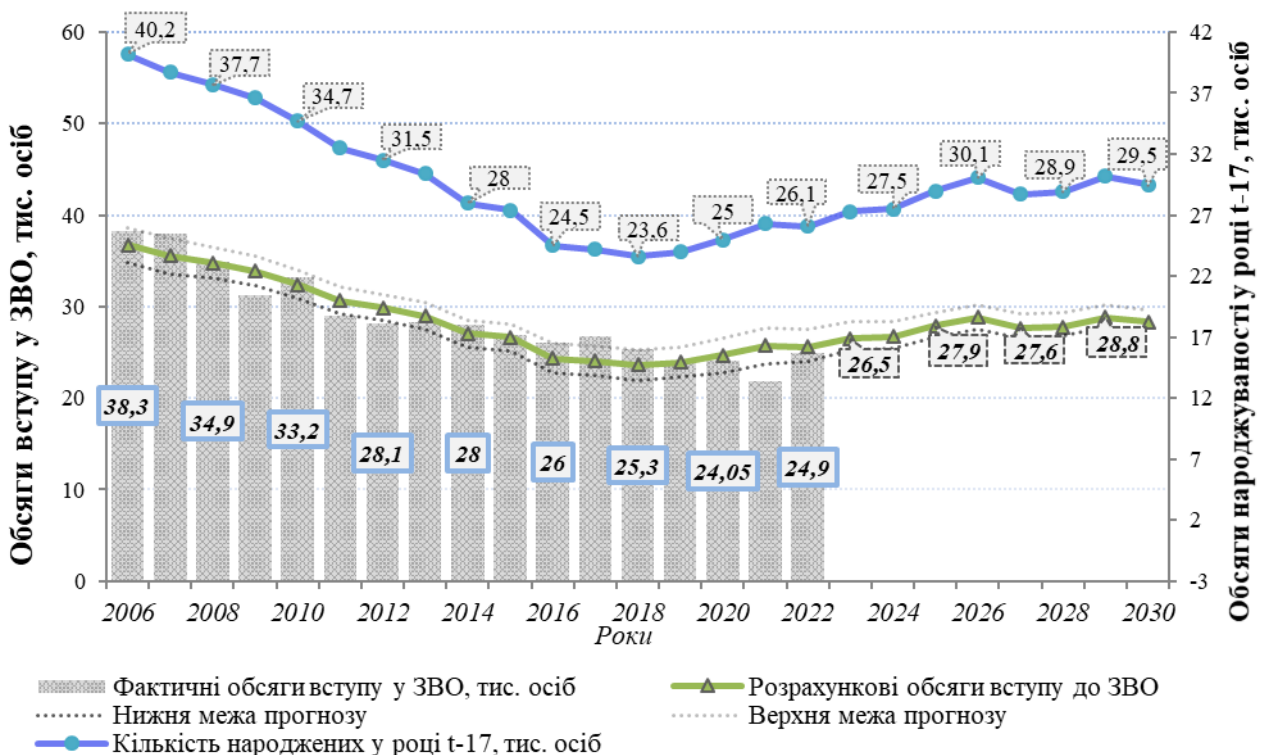
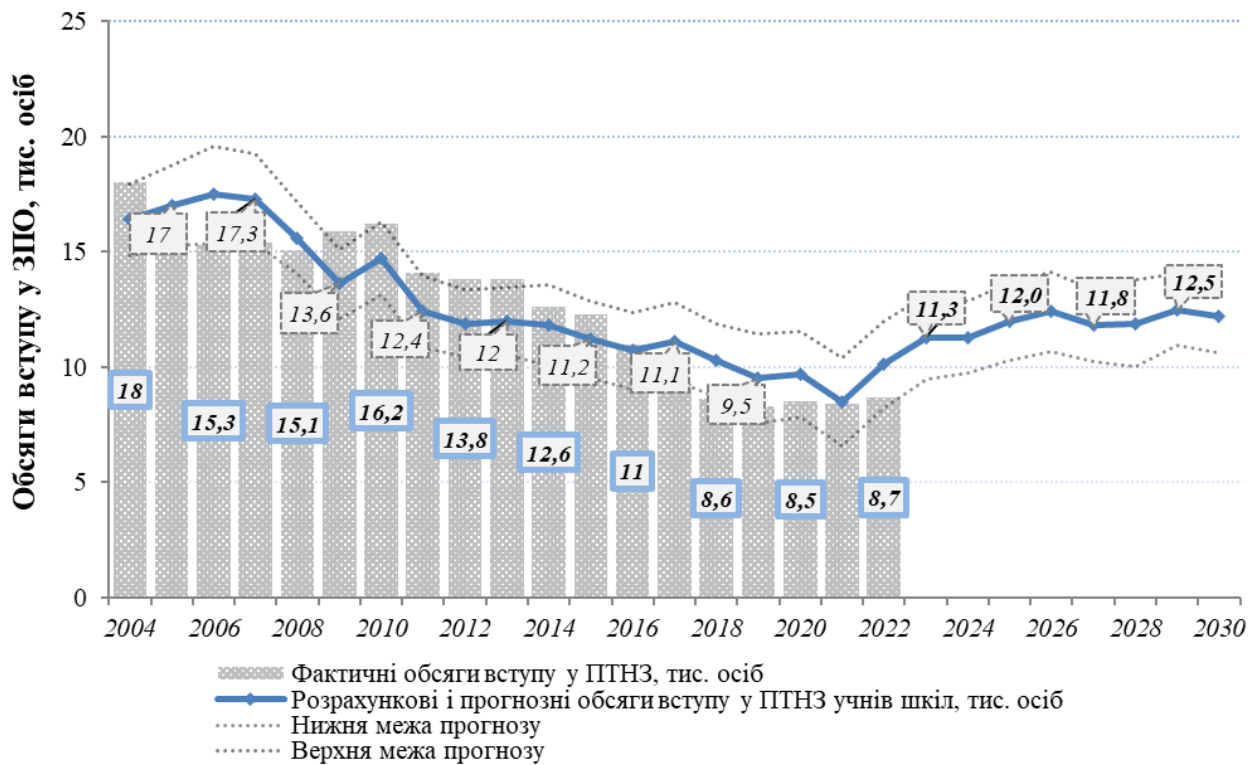

Рис. 1. Динаміка показників народжуваності, фактичного та прогнозного обсягів вступу до ЗВО Львівській області до 2030 року

Джерело: авторські розрахунки за даними Державної служби статистики України

Рис. 2. Динаміка показників фактичного та прогнозного обсягів вступу до ЗПО Львівської області до 2030 року

Джерело: авторські розрахунки за даними Державної служби статистики України

Гіпервисока еміграційна активність населення України, зокрема, жінок і дітей, в умовах війни призвела до трансформації статевовікової структури, та фактично унеможливила ефективне функціонування інституту сім'ї у забезпеченні природного відтворення населення. Разом з тим відсутність статистичних даних щодо розподілу вимушених мігрантів за віком та регіонами України, мінливість міграційних настроїв, які змінюються під впливом наслідків воєнних операцій, ускладнює моніторинг втрат людських ресурсів, оцінку демографічної ситуації, як наслідок, погіршує якість прогнозування ринку освітніх послуг та ринку праці в регіонах України.

Крім розглянутих вище методів для визначення перспективних кадрових потреб з прикладів їх застосування у Львівській області, для вирішення завдань прогнозування можуть бути використані також:

4) *Соціологічні методи* – для прогнозування структури кадрових потреб роботодавців за секторами економіки, професіями, освітніх уподобань абітурієнтів за галузями знань чи спеціальностями.

5) *Методи експертних оцінок* – для врахування інтересів різних стейкхолдерів (регіо-

нальних органів влади, об'єднань роботодавців, профспілок, інших фахівців), стратегічних документів, розроблених за їхньою участю у формування регіонального замовлення на підготовку кадрів.

У теперішній час нормативний метод формування регіонального замовлення є базовим у визначенні перспективної потреби економіки регіону у робітничих кадрах та обсягів їх підготовки у ЗПО. Цей метод реалізуються через укладання договорів про надання освітніх послуг. ЗПО укладають договори з роботодавцями за погодженням з регіональними органами управління освітою і наукою, праці та соціального захисту.

Водночас формування регіонального замовлення виключно на основі договорів ЗПО і роботодавців має суттєві недоліки. Аналітичні дослідження, зокрема, результати опитування роботодавців, проведені у рамках проекту регіонального розвитку з моніторингу працевлаштування випускників у 2019 р, вказують на те, що значна кількість підприємств не бажають формалізувати співпрацю із ЗПО через укладання договорів. Серед головних причин такої відмови – високий рівень відповідальності за недотримання договору, вимога

оплати праці у співвідношенні 50% учневі на 50% закладу, необхідність надання соціальних гарантій, складність перспективного планування потреби у кадрах через нестабільні умови ділової активності та кон'юнктури ринку.

Таким чином, формування регіонального замовлення на підготовку кадрів виключно на основі договорів про співпрацю з роботодавцями не забезпечує охоплення усієї сукупності потенційних роботодавців. Відкритим залишається також питання про моніторинг працевлаштування випускників, підготовлених у рамках договорів ЗПО з роботодавцями.

Враховуючи комплексний характер впливу політичних, соціальних, економічних та інших чинників попиту на кваліфіковані кадри, різноманітність інтересів стейкхолдерів регіональної системи освіти та ринку праці, а також розподіл повноважень в управлінні цими

системами, пропонуємо таку дорожню карту формування регіонального замовлення на підготовку кадрів (рис. 3).

З урахуванням запропонованої схеми алгоритм формування регіонального замовлення на підготовку кадрів пропонуємо здійснювати на підставі таких інформаційно-аналітичних і прогнозних документів.

1. *Соціально-демографічний прогноз обсягів вступу до ЗПО і ЗВО регіону.* Такі прогнози можуть базуватися на запропонованих у цьому дослідженні моделях, які визначають кількість потенційних абітурієнтів на основі даних про кількість випускників шкіл, динаміку народжуваності, а також статистику вступу до ЗВО і ЗПО за попередні періоди. Очевидно, що в умовах воєнного часу результати моделювання мають коригуватися на основі оперативної інформації керівництва освітніх закладів.

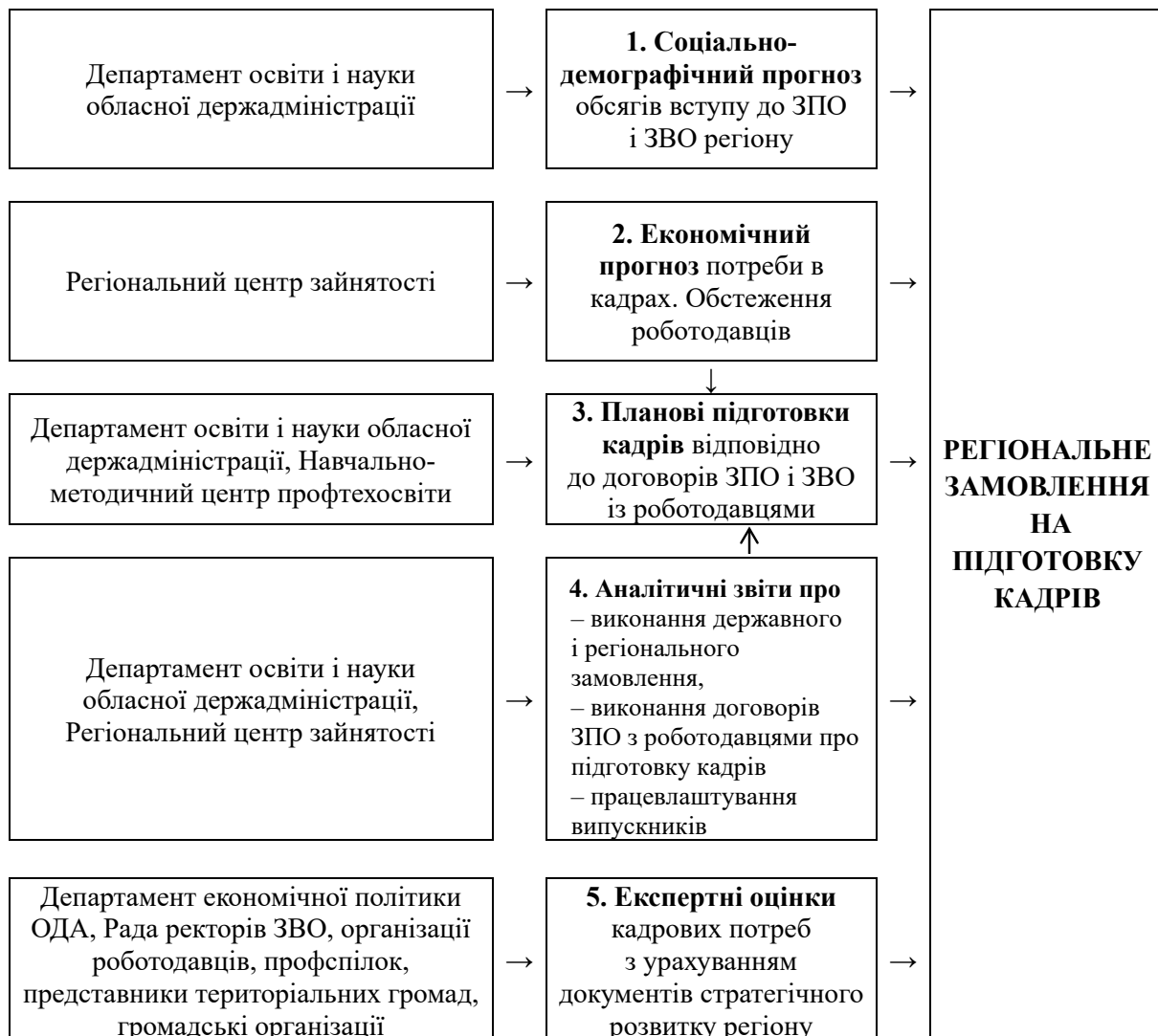

Рис. 3. Види робіт і виконавці у формуванні регіонального замовлення на підготовку кадрів

Джерело: авторська розробка

2. *Економічний прогноз потреби в кадрах.* Прогнозна оцінка кадрових потреб економіки регіону може бути здійснена за допомогою анкетувань роботодавців на основі репрезентативної вибірки підприємств.

3. *План підготовки кадрів, складений на підставі договорів* ЗПО і ЗВО регіону з роботодавцями. Такий документ формується на основі узагальнення відомостей з договорів на підготовку кадрів, які укладені ЗПО з роботодавцями регіону.

4. *Аналітична інформація* про виконання регіонального замовлення, а також відомості про виконання договорів на підготовку кадрів із роботодавцями за попередні (1-3 роки) роки.

5. *Аналітична інформація за результатами моніторингу працевлаштування випускників* за групами професій і спеціальностями, даними про безробітних регіональних центрів зайнятості.

6. *Проект регіонального замовлення*, підготовлений на основі інтеграції документів 1-5. Проект розглядається за участю Замовника – обласної державної адміністрації, профспілок, представників ЗВО і ЗПТО, навчально-методичних центрів профтехосвіти регіону з метою урахування інтересів зовнішніх стейкхолдерів.

7. *Завершальна редакція регіонального замовлення на підготовку кадрів для розгляду і затвердження* Замовником.

Для формування проекту регіонального замовлення як консолідованого документу важливе значення має залучення науковців – аналітиків та інших категорій професіоналів з питань ринку праці, які зможуть забезпечити проведення соціологічних обстежень та підготовку аналітичних звітів відповідно до стандартів якості та мінімізації конфлікту інтересів.

Висновки. У складній системі регуляторів ринку праці та ринку освітніх послуг державне і регіональне замовлення на підготовку кадрів є інструментом збалансування інтересів його учасників. Їхня різноманітність, поєднання суспільних і ринкових інтересів розвитку економіки регіону обумовлює необхідність удосконалення методик формування регіо-

нального замовлення на системній науково обґрунтованій основі.

Запропонована дорожня карта формування регіонального замовлення на підготовку кадрів базується на врахуванні інтересів різних груп стейкхолдерів, а також особливостей розподілу повноважень у реалізації регіональної соціальної політики, зокрема у сфері освіти та ринку праці.

Для перспективного планування кадрових потреб регіону на системній основі запропоновано сформуванню консолідований документ з урахуванням: 1) соціально-демографічного прогнозу попиту на професійну і вищу освіту; 2) пропозицій закладів вищої і професійної освіти, визначених на підставі договорів з підприємствами про надання освітніх послуг; 3) результатів анкетування роботодавців з питань потреби в кадрах; 4) аналітичних звітів про зайнятість і безробіття випускників ЗПО і ЗВО; 5) виконання регіонального замовлення на підготовку кадрів за попередні роки.

Методика формування регіонального замовлення як консолідованого документу передбачає залучення до його підготовки за ініціативи замовника дослідників університетів, аналітичних центрів, які забезпечують фахову реалізацію економіко-математичних, статистичних, соціологічних та інших методів перспективного планування і прогнозування кадрових потреб.

Досвід реалізації запропонованих методичних підходів до формування регіонального замовлення у Львівській області у 2017–2020 рр. дає підстави стверджувати, що визначальними чинниками якості таких документів та ефективності їх впровадження є чітке визначення змісту відповідних інформаційних матеріалів, процедури їх підготовки і відповідальних структур, а також організації робіт з розробки і погодження консолідованого документу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з визначенням особливостей реалізації запропонованого алгоритму формування регіонального замовлення з урахуванням фінансово-економічного та інформаційного аналітичного потенціалу головних виконавців робіт з розробки консолідованого документу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ЗВО і ЗПТО прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення. Веб-портал за результатами реалізації проекту регіонального розвитку. URL: <https://intellektiv.com>

2. Оцінка та прогноз потреби в кадрах для підприємств Львівської області : Звіт про виконання наукового проекту на замовлення Львівської ОДА / У.Я. Садова, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак, О.В. Махонюк, О.М. Вільчинська, О.О. Левицька та ін. Львів, 2017. 48 с.

3. European Training Foundation. Big Data LMI (Ukraine). URL: <https://public.tableau.com/app/profile/tabulaex/viz/ETF-BigDataLMI-Ukraine/Time>
4. Біленко Д. Економіко-математична модель прогнозу розвитку ринку освітніх послуг України з урахуванням демографічних факторів відповідно до тенденцій змін в економіці. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 61(6). С. 164–171.
5. Гончаренко М.Ф. Методи та моделі оцінки та прогнозування потреб економіки у випускниках ВНЗ. *Математичні методи та моделі в економіці*. 2013. № 1. С. 368–375.
6. Гринькевич О.С. Прогнозування попиту на ринку освітніх послуг в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 2. С. 83–89.
7. Lysytsya N., Prytychenko T., Gron O. Prospects of Marketing of Economic Educational Services in Ukraine. *Економіка розвитку*. 2017. № 1. С. 5–15.
8. Бріт О.В. Вплив соціально-економічних факторів на формування пропозиції праці фахівців з вищою освітою. *Ефективна економіка*. 2015. № 3.
9. Гринькевич О.С., Левицька О.О. Інституційне середовище забезпечення якості системи вищої освіти: міжнародний і національний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2017. № 15(1). С. 84–90.
10. Kupets O. Education-job mismatch in Ukraine: Too many people with tertiary education or too many jobs for low-skilled? *The Journal of Comparative Economics*. 2016. Vol. 44. P. 125–147. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2015.10.005>
11. Яценко Л.Д. Проблеми узгодженості вищої освіти та ринку праці в Україні. Аналітична записка. Серія «Соціальна політика». Київ : НІСД, 2020. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-02/analit-yatsenko-social-policy-14-2020.pdf>
12. Радкевич В., Єршова Л. Стан готовності системи професійної освіти до протидії реальним і потенційним загрозам національній безпеці та національним інтересам України в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів. *Професійна педагогіка*. 2022. № 1(24). С. 4–17.
13. Srichawla B.S., Tabari M.A.K, Găman M.A., Munoz-Valencia A., Bonilla-Escobar F.J. War on Ukraine: Impact on Ukrainian Medical Students. *International journal of medical students*. 2022. Vol. 10(1). P. 15–17. DOI: <https://doi.org/10.5195/ijms.2022.1468>
14. Granata M. The OECD and technical education in post-war Mediterranean Europe. *Labor History*. 2022. P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/0023656X.2022.2057459>
15. Dobiesz V.A., Schwid M., Dias R.D., Aiwonodagbon B., Tayeb B., Fricke A., Pham P., Erickson T.B. Maintaining health professional education during war: A scoping review. *Medical Education*. 2022: 1–12. DOI: <https://doi.org/doi:10.1111/medu.14808>
16. Hemetsberger B., Engelmann S., Jacob F. War and Education: An Introduction. In *War and Education*. Brill Schöningh, 2022. P. 1–9. DOI: https://doi.org/10.30965/9783657791965_002

REFERENCES:

1. Monitorynh realizatsiyi intelektualnoho potentsialu vypuskniv ZVO i ZPTO prykordonnoho rehionu: sotsialne partnerstvo, derzhavne i rehionalne zamovlennya [Monitoring the implementation of the graduate's intellectual potential of higher educational institutions and vocational schools in the cross-border region: social partnership, state, and regional order]. Project web portal. Available at: <https://intellectlviv.com>
2. Sadova U., Hrynkevych O., Soroachak O., Makhoniuk O., Vilchynska O., Levytska O., et al. (2017) Otsinka ta prohnoz potreby v kadrah dlya pidpryyemstv Lvivskoyi oblasti [Assessment and forecast of the need for personnel for enterprises of the Lviv region]. Report on the implementation of a scientific project commissioned by the Lviv Regional State Administration. Lviv, 48 p. (in Ukrainian)
3. European Training Foundation. Big Data LMI (Ukraine). Available at: <https://public.tableau.com/app/profile/tabulaex/viz/ETF-BigDataLMI-Ukraine/Time>
4. Bilenko, D. (2019) Ekonomiko-matematychna model prohnozu rozvytku rynku osvitnikh posluh Ukrayiny z urakhuvannyam demohrafichnykh faktoriv vidpovidno do tendentsiy zmin v ekonomitsi [An economic-mathematical model of the forecast of the development of the educational services market of Ukraine, taking into account demographic factors in accordance with the trends of changes in the economy]. *Halytskyy ekonomichnyy visnyk – Galician Economic Herald*, no. 61(6), pp. 164–171. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.06.164 (in Ukrainian)
5. Honcharenko, M.F. (2013) Metody ta modeli otsinky ta prohnozuvannya potreb ekonomiky u vypusknikakh VNZ [Methods and models of assessment and forecasting of economic needs of university graduates]. *Mate-*

matychni metody ta modeli v ekonomitsi – Mathematical methods and models in economics, no. 1, pp. 368–375. DOI: <https://doi.org/10.1080/09645290701273467>

6. Hrynkevych, O.S. (2016) Prohnozuvannya popytu na rynku osvitnikh posluh v Ukraini [Demand forecasting in the market of educational services in Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic journal of Lesya Ukrainka East European National University*, 2, 83–89. (in Ukrainian)

7. Lysytsya, N., Prytychenko, T., & Gron, O. (2017) Prospects of marketing of economic educational services in Ukraine. *Ekonomika rozvytku – Economy of Development*, no. 1, pp. 5–15.

8. Brit, O.V. (2015) Vplyv sotsialno-ekonomichnykh faktoriv na formuvannya propozytsiyi pratsi fakhivtsiv z vyshchoyu osvitoyu [The influence of socio-economic factors on the formation of the labor supply of specialists with higher education]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 3. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3875> (in Ukrainian)

9. Hrynkevych O.S. & Levytska O.O. (2017) Instytutsiyne seredovyshe zabezpechennya yakosti systemy vyshchoyi osvity: mizhnarodnyy i natsionalnyy aspekty [Institutional environment of quality assurance of the higher education system: international and national aspects]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo» – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: "International Economic Relations and World Economy"*, no. 15(1), pp. 84–90. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/21.pdf (in Ukrainian)

10. Kupets, O. (2016) Education-job mismatch in Ukraine: Too many people with tertiary education or too many jobs for low-skilled? *The Journal of Comparative Economics*, vol. 44, pp. 125–147. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2015.10.005>

11. Yatsenko, L.D. (2020) Problemy neuz-hodzhenosti vyshchoyi osvity ta rynku pratsi v Ukraini [Problems of mismatch between higher education and the labor market in Ukraine]. Analytical report. Series "Social policy". Kyiv: NISS. Available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-02/analit-yatsenko-social-policy-14-2020.pdf> (in Ukrainian)

12. Radkevych, V. & Yershova, L. (2022) Stan hotovnosti systemy profesiynoyi osvity do protydyi realnym i potentsiynym zahrozam natsionalny bezpetsi ta natsionalnym interesam Ukrainy v umovakh zovnishnikh i vnutrishnikh vyklykiv [Status of preparedness of vocational education system to counter real and potential threats to national security and national interests of Ukraine in the conditions of external and internal challenges]. *Profesiyna pedahohika – Professional Pedagogics*, no. 1(24), pp. 4–17. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.4-17> (in Ukrainian)

13. Srichawla, B.S., Tabari, M.A.K, Găman, M.A., Munoz-Valencia, A. & Bonilla-Escobar, F.J. (2022) War on Ukraine: Impact on Ukrainian Medical Students. *International journal of medical students*, vol. 10(1), pp. 15–17. DOI: <https://doi.org/10.5195/ijms.2022.1468>

14. Granata, M. (2022) The OECD and technical education in post-war Mediterranean Europe. *Labor History*, pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/0023656X.2022.2057459>

15. Dobiesz, V.A., Schwid, M., Dias, R.D., Aiwonodagbon, B., Tayeb, B., Fricke, A., Pham, P. & Erickson, T.B. (2022) Maintaining health professional education during war: A scoping review. *Medical Education*, pp. 1–12. DOI: <https://doi.org/doi:10.1111/medu.14808>

16. Hemetsberger, B., Engelmann, S. & Jacob, F. (2022) War and Education: An Introduction. In *War and Education*. Brill Schöningh, pp. 1–9. DOI: https://doi.org/10.30965/9783657791965_002